3 / 2022

Občasník obyvatel a přátel obce Česká

Zprávy z České

Milí spoluobčané,

horké červnové dny už nás dávno naladily na prázdninovou notu, nedočkavě vyhlížíme, kdy vyjedeme na dovolenou. Chtěla bych všem popřát, aby se vám vyvedla a užili jste si letní měsíce jak má být, v klidu a dobré pohodě.

Jsem ráda, že společenský život v obci se opět rozproudil, k tomu by mělo přispět i nové komunitní centrum, které bude v blízké době připraveno sloužit potřebám nás všech. Na setkávání v něm se už těší senioři z KLASu, kteří se po dvouleté přestávce vrhli do svých aktivit s obdivuhodným nasazením. Ale dveře budou otevřené všem, budeme rádi, když se zde budou scházet kroužky maminek s dětmi, kluby mladších i starších zájemců s různým zaměřením, pořádat se tu mohou jazykové kurzy, přednášky, setkávání s písničkou... Centrum nebude využíváno komerčně, ale s nekomerčními pořady a koncerty komornějšího rázu také počítáme. Pro potřeby občanů bude sloužit i pravidelná sociálně-právní poradna. Vše je ještě v počátcích, takže provoz budeme podle zájmu a potřeb korigovat.

S vybavením centra finišujeme, už teď bych vás ale chtěla pozvat na Den otevřených dveří, kde si budete moci celou budovu prohlédnout. Proběhne v rámci oslav stého výročí slavnostního otevření naší sokolovny, na které vás 3. září rovněž srdečně zveme.

Krásné léto plné dobrodružných zážitků především všem našim dětem přeje

Jana Chiniová
starostka

Obec Česká zve všechny své občany a příznivce na oslavy

100. výročí slavnostního otevření sokolovny

v sobotu 3. září 2022

Při této příležitosti proběhne také

Den otevřených dveří v novém komunitním centru

Program:

Komunitní centrum

bude otevřené v čase 15.00 – 16.30 hod.
V 15.30 proběhne komentovaná prohlídka
V budově bude možné zhlédnout fotografie z výstavby centra,
k dispozici bude drobné občerstvení

Sokolovna

Od 15 hod. přístupná výstava k stoletému výročí sokolovny
17.00 Slavnostní zahájení
17.10 Sokolské písně – Magnificat pod vedením Inky Pospíšilové
17.45 Taneční soubor Javorníček
18.30 – 23.00 cimbálová muzika Javorníček

Občerstvení zajištěno, speciality na grilu

Vstup volný

Oznámení

Potravinová pomoc sesbíraná pro uprchlíky, kteří měli být ubytovaní v sokolovně, byla odvezena do Kuřimi a na Vranov do duchovního centra, kde poslouží. Uprchlíci jsou tam ubytováni v pokojích, v Kuřimi asi 90 a na Vranově dnes 19 lidí.

Kurz angličtiny zakončil školní rok příjemným posezením na zahrádce u Baumannů. Jeden ze studentů, pan Ludvík Ambrož, však zrovna chyběl, a protože v létě oslaví neuvěřitelné 95. narozeniny, přejí mu všechny spolužačky a především paní učitelka jen to nejlepší!

Rok utekl jako voda, a už tu máme další školáky.
Hodně štěstí ve veliké škole!

Babí lom

Opravy rozhledny na Babím lomu se i přes různé komplikace zdárně chýlí ke konci. A tak o letošním opožděném „Dni Ponávky“ povedou naše kroky právě sem, abychom se pokochali pohledem na rozhlednu i výhledy z ní.

Ani se nechce věřit, že dlouhá staletí zůstával hřeben Babího lomu vzdálen lidské pozornosti. Kdy došlo ke změně? Knížka Babí lom od Jana Černohlávka cituje Karla Gartnera, který ji v rakouském turistickém časopise zachytil takto:

Tato divoká, romantická oblast byla dříve městským návštěvníkům téměř nepřístupná, impozantní gigantický vrch ležel opuštěně; nanejvýš sem a tam vášnivý turista se vyšplhal na některý zub ve skalním hřebeni, nebo kroky přírodního badatele rušily hluboký mlčící klid jeho lesů. Nebylo také snadné dostati se na vrcholek; nakupené zřícené balvany bránily postupu, nepropustný stromový porost ztěžoval orientaci a jen za pomoci místního průvodce bylo možno se pokusiti dostat k několika málo dostupným místům této skalní stěny.

Tak vida, dřív se chodilo na Babec s horským vůdcem jak někam na Gerlach! Ale to už v r. 1884 neplatilo:

Dnes je tomu jinak, přes více než polovinu hřebene vede bezpečná, pohodlná, dobře udržovaná cesta, na vhodných místech se zvedají dva prosklené, vším v této oblasti možným komfortem

„Nejněžnější dámské nožky“ Marie Fillové Pavelkové v altánu na Ripkově vyhlídce

vybavené gloriety, kde se lze v závětří oddati požitku divukrásného rozhledu, případně občerstvení a posílení. Ale i mimo vlastní horský hřeben najdeme díla, která tvůrčí ruka vytvořila.

Zatímco dříve pouze zkušený, lezecky zdatný turista mohl podniknouti výstup na vrcholky pilovitě utvářeného hřebene, dnes i nejněžnější dámská nožka je s to kráčet na vrcholek hory a nejkrásnější a nejbázlivější oči mohlou klidně a bez obav hledět do stašlivé hlubiny.

Ripkova vyhlídka, 30. léta. Malá výprava z České

Největší zásluhu na zpřístupnění hřebene měli dva bratři, německy mluvící brněnští podnikatelé a především nadšení turisté, Karel a Adolf Ripkovi. Po Karlovi, hlavním budovateli, se také původní dřevěná vyhlídka na místě dnešní rozhledny jmenovala. Pan Gartner se v časopise o této vyhlídce tak rozplývá, že mu brzy odpustíme i přirovnání, jaké při pohledu zdáli na Babí lom užil; prý obří krtinec!

... Pohled z druhého, na jih orientovaného pavilonu je nejkrásnější a vjemově nejbohatší kruhový rozhled, jaký vůbec v blízkém okolí Brna můžeme obsáhnouti. Je proto pochopitelné, že po vybudovaném zpřístupnění jednoho z nejmalebnějších a nejvyššího vrchu našeho okolí sem každoročně putuje velké množství poutníků, kteří se těší z nádherného panoramatu, jež vrch nabízí.

Rohrerova vyhlídka na vrcholu Babího lomu s triangulační věží

To se tedy od zpřístupnění vyhlídky nezměnilo, poutníků rozhodně neubylo. Z té

Mladí z České na Babím lomě, 30. léta. Fotografie pořídil Vilém Pavelka z České

nekonečné řady výletů, které se sem konaly, dnes vzpomeneme jeden výjimečný. Zprávu podává lelekovská školní kronika:

Dne 10. července 1877 byly odbývány školní radovánky spojeny s výletem na „Babí lom". Zde se střídaly zpěvy, deklamace, hry a tělocvik u přítomnosti rodičů a mnoho hostí. Pak bylo podělováno žactvo pivem, chlebem, uzenkami, máslem, buchtami a jiným. Tento výlet byl první v Lelekovicích a velmi se zdařil. (Kronika školy v Lelekovicích, MZA Rajhrad)

Vzpomínáte na film „Páni kluci"? Na tu atmosféru, kdy žactvo předvádí, co se naučilo, při venkovní slavnosti? Na divadelní představení, u kterého se pan učitel Josef Somr tak rozvášní? Něco podobného se asi tenkrát odehrávalo na Babím lomě, dost možná u Bukové studánky, kde bylo tehdy výborné turistické zázemí a navíc *křišťálově čistý, ze skály vycházející pramen* vhodný k občerstvení. I toto útočiště bylo výsledkem námahy pana Karla Ripky, kterému leželi na srdci nejen turisté, ale jak se z kroniky dozvídáme i školní dítka:

Zvláštním příznivcem a dobrodincem školy byl Karel Ripka, pán z Brna, který po několik roků po 25 zl. na vystrojení vánočního stromku a na nějaké učební prostředky poskytoval. Po jeho brzké smrti (služba) ta zanikla.

... Dne 24. prosince 1873 vystrojen jest žákům vánoční stromek. Někteří chudí žáci podělováni byli šatstvem.

Když asi chodíval pan Ripka přes Lelekovice na svůj milovaný Babí lom, kolem školy, která tehdy ještě bývala ve staré chalupě a tísnili se v ní žáci v bídných podmínkách, zželelo se mu patrně milých dítek a přispěl alespoň něčím k jejich potěšení: vánoční stromek asi tehdy nebyl samozřejmostí, stejně jako ty dárky pod ním. Pěkné je, že se u něho děti sešly přímo na Štědrý den. Tak si také můžeme udělat představu, kdy asi zpřístupňující cesty a altány byly budovány – nejpozději v sedmdesátých letech 19. století, protože r. 1874 mecenáš Karel Ripka umírá.

Je pěkné, že se vždycky našli lidé, kteří uměli nezištně přispívat pro blaho všech, Karel Ripka k nim určitě patřil. Stejně jako jeho následovník doktor Albrecht, iniciátor stavby nové rozhledny, kterého jsme již krátce připomenuli v čísle 3/2021 našeho občasníku. Jeho pěkný medailonek z pera Doc. Jiřího Filky si navíc můžete přečíst na internetových stránkách Lelekovic, v sekci O obci – zajímavosti. Na oba dobrodince se hodí při příležitosti slavnostního otevření rozhledny po její opravě zavzpomínat. Snad se tedy na Babím lomě sejdeme v hojném počtu při výletu Ponávky, na který vás srdečně zveme!

IV. VÝROČNÍ VRANOVSKÁ POUŤ

SEDMIRADOSTNOU CESTOU

NEDĚLE 28. SRPNA 2022

SRAZY POUTNÍKŮ:

- ČESKÁ: U KAPLIČKY 7.00
- LELEKOVICE: KOSTEL SV. FILIPA A JAKUBA 7.45
- MŠE SVATÁ: 11.00 KOSTEL NAROZENÍ PANNY MARIE VE VRANOVĚ U BRNA

PO MŠI SV. OBČERSTVENÍ NA FARNÍ ZAHRADĚ

SDRUŽENÍ PONÁVKA FARNOST VRANOV
WWW.DC-VRANOV.CZ
WWW.SEDMIRADOSTNACESTA.COM

Ohlédnutí za uplynulými akcemi

Pálení čarodějnic, tentokrát u Améby

Den řemesel

KLAS - Klub aktivních seniorů

Program setkání na období červenec – prosinec 2022

14. 7. 2022	**Kroměříž** – zámek a zámecké zahrady
3. 8. 2022	**Zájezd s KLASem Lelekovice do Prahy** – prohlídka senátu, další program bude upřesněn
25. 8. 2022	**Zámek Milotice**
5. 9. 2022	Téma: **Poutní místo Vranov u Brna**
19. 9. 2022	**Výstava Tutanchamon** – jeho hrobka a poklady (Brněnské výstaviště)
3. 10. 2022	Téma: **Moravský kras, Punkevní jeskyně**
17. 10. 2022	**Vycházka**
7. 11. 2022	Téma: **17. listopad – den boje za svobodu a demokracii**
11. 11. 2022	**Sv. Martin** – perníky pro děti z MŠ, přivítání sv. Martina v Tišnově
21. 11. 2022	**Příprava výrobků na charitativní jarmark**
5. 12. 2022	**Tradiční podupávání u Améby, zdobení smrčku**
19. 12. 2022	**Vánoční posezení s ochutnávkou cukroví**

Od září 2022 se budeme již setkávat v novém komunitním centru vždy od 16 hodin.
Vycházky budou ve 14 hodin, sraz u Améby.
Podrobné informace ohledně výletu do Kroměříže a Milotic Vám upřesním.

Jarní měsíce jsme využili k uspořádání všech akcí, které jsme dva roky odkládali. Příjemné odpoledne jsme prožili prohlídkou krásného malého arboreta u pana Petra Saula a následně procházkou po obnovené staré polní cestě. Další dlouho plánovanou akcí byla návštěva „Četnické stanice v Kuřimi“ a zájezd

do Archeoskanzenu Modrá, Živá voda Modrá a Velehradu. I přes nepříznivou předpověď počasí se všichni zájemci dostavili a odměnou nám byl krásný, pohodový den. Aktivně jsme se zapojili při organizování „Setkání s legendami řemesel“ v sokolovně, kde si malí i velcí pochutnali na vlastnoručně vyrobených trdelnících. Velkou výzvou byla pro naše seniory „Seniorská olympiáda v Telnici“. Z 28 čtyřčlenných družstev jsme se umístili na krásném 9. a 16. místě. Byla to velmi zdařilá akce a už se těšíme na příští rok, kdy zabojujeme o ještě lepší umístění.

O prázdninách plánujeme výlet na zámek v Kroměříži a Miloticích, 3. 8. 2022 s KLASem Lelekovice uskutečníme zájezd do Prahy, kde nás čeká prohlídka senátu.

Přeji všem krásné letní dny a těším se, že se potkáme na dalších akcích

Liba Šebrlová

Omluvy a opravy

V dnešním čísle musíme uvést na pravou míru několik chybných informací.

Úspěšní hasiči!

Tak především dlužím omluvu našim hasičům. Jak mě upozornil pan Bohuslav Sláma, není pravda, že by naši hasiči nikdy nic neuhasili! Platí tedy jen druhá část titulku k fotografii pro 23. týden v obecním kalendáři, a to že na srandu je vždycky užilo. Přitom ale stačili i zdárně hasit. Pan Sláma si pamatuje hned tři požáry, při kterých asistovali: když hořel les ve Strážné, při požáru lesa na Babím lomě a při požáru vojenských kasáren na Vranově (tam prý tehdy sloužili rakeťáci). Pravda, to už je hodně dávno, chodil tehdy ještě na měšťanku do Řečkovic. S hořícím živlem se tedy potýkal už jako chlapec školou povinný,

Velitel družstva mladých hasičů pan Josef Machatka stojí v řadě druhý zprava

Mladí hasiči na závodech v Kuřimi

však taky s dalšími kamarády dostali na další den omluvenku, uhasit takový požár nebyla žádná sranda. Jenže pak tehdejší předseda MNV mladé hasiče naštval, nechtěl jim půjčit hasičské auto k cestě na Velkou cenu. Vzhledem k tomu, kolik času a energie do hasiče i údržby vozu investovali, to nebylo příliš taktní. Takže se mu na to vykašlali a s hasičem byl utrum.

Velikou zásluhu na výcviku hasičů v České měl pan Josef Machatka. Se svým družstvem mládežníků se účastnil i hasičských soutěží v okolí. A když už je řeč o panu Machatkovi, hned můžeme vzpomenout další požár, který místní hasiči uhasili – tentokrát to byl

Mládežnické družstvo, zleva Vilém Pavelka, František Šlancara, Antonín Oplocký, Jan Gruml, Eduard Pokorný, Milan Pokorný, Bohuslav Sláma, Jan Bartoš, František Oplocký. Za stolem v uniformě Antonín Doležal, v pozadí stojí Karel Leicher, cestář

Hasiči s panem Machatkou v Kuřimi u křižovatky silnice na Tišnov a Legionářské. Domeček už nestojí, na jeho místě je volné prostranství před Albertem

ovšem ještě původní závodní hasičský sbor, který fungoval v Kovolitu. Tam působil pan Machatka jako zbrojíř, velitele dělal Karel Kotol. Při rozpalování pece k lití zvonu se tehdy vznítila střecha. Hasičský sbor zareagoval bleskově, jak můžeme zjistit z vyšetřovacího spisu, který se k případu vedl. Nešťastná událost s dobrým koncem se odehrála 4. 6. 1947 a takto o ní vypovídal sám továrník Manoušek:

Dnešního dne asi kolem 9. hodiny jsem byl zaměstnán na dvoře, když pojednou přiběhl za mnou zbrojíř Josef Machatka a Karel Kotoul a hlásili mně zvoláním, že střecha nad slévárnou hoří. Kotoul ihned zalarmoval závodní hasičský sbor, který za přispění zaměstnanců započal ihned hasící práce a rovněž byl vyrozuměn hasičský sbor v Kuřimi a Brně. Když tito přijeli, byl již požár lokalisován a nebylo třeba jejich zákroku. Po osobním ohlédnutí místa požářiště domnívám se, že plyny vystupující z tavící pece se nahromadily v nejvyšším místě střechy a tam od vylétnuvší jiskry při otevření pece se mohly vznítiti. Rovněž na vznícení těchto plynů mohl míti vliv velký žár sálající z komínu. (Vyšetřovací spis SNB Jehnice, uložený v ABS Kanice)

No prosím, takže pohotoví tovární hasiči zabránili veliké škodě, když během

15 min. stačili požár střechy zlikvidovat. Profesionální jednotky už neměly nic na práci a když na místo před desátou dorazila hlídka strážníků z Jehnic a kriminálka z Brna, nic zvláštního už se v továrně nedělo, dělníci normálně pracovali. Jen z toho pak byly papírové opletačky. Ale hlavně, že se nikomu nic nestalo. Pan Machatka byl tedy zkušený hasič, který rozhodně měl kluky co naučit.

Popletený titulek k fotografii

Další chyba se týká minulého čísla občasníku a opět titulku u fotografie: popletla jsem jméno prostřední stárky na fotce u vyprávění paní Barteskové, není to Vlasta Pokorná Ambrožová, ale Jaruška Bartošová Nedomová. Děkuji za upozornění všímavé čtenářce, moje nepozornost, p. Bartesková měla fotografii popsanou správně.

Rod Špidlů a Špidlíků

Upřesnit dnes můžeme i informaci o příbuznosti paní Barteskové Špidlíkové s kardinálem Tomášem Špidlíkem. Manžel pro zajímavost zapátral ve starých matrikách po původu rodu Špidlíků. Zdá se, že všichni pocházeli z jednoho „hnízda“ v okolí Boskovic. Původně se jmenovali Špidlové (takže p. Bartesková Špidlíková je též asi velice vzdálenou příbuznou s bývalým premiérem Špidlou). Jak došlo k rozrůznění příjmení? Stalo se to ještě v 17. století, v Sudicích u Boskovic, kde mladšího z bratrů Špidlů, Jana, začali nazývat Špidlíkem. Snad proto, aby ho odlišili od staršího Václava. R. 1657 už je Jan v lánovém rejstříku (soupis držitelů gruntů) zapsán jako Špidlík, matrika ho ovšem stále uvádí pod pravým jménem Špidla. Postupně se ale přezdívka asi tak vžila, že ji přijal za oficiální i pan farář. Poprvé při

Kardinál Tomáš Špidlík

narození syna Františka r. 1675, kdy je otec dítěte zapsán v matrice jako Jan Špidlík.

Ale zpět k panu kardinálovi, který se mimochodem narodil právě v Boskovicích: společným předkem obou linií byl Matěj Špidlík, který žil se svou rodinou ve Vratíkově. Jeho syn František byl prapradědou pana kardinála, kdežto mladší Karel byl pro změnu prapradědou paní Květy. Takže takový vzdálený bratranec. Ale jak říká, pan kardinál a její děda si byli hodně podobní; asi jsou špidlíkovské geny silné.

Pobořilovi – Gáborovi

Poslední upřesnění se bude týkat rodiny malého romského chlapce Ládíka, jehož smutný příběh nám paní Bartesková vylíčila. Díky jejímu vyprávění se nám podařilo rodinu dohledat. Nejmenovali se ale Pobořilovi, jak si paní Květa původně myslela, ale Gáborovi, jak si vybavila později.

Zato věk a křestní jména dětí si pamatovala až neuvěřitelně přesně. Potvrdit jsme si to mohli ovšem na tom nejsmutnějším místě – v databázi obětí koncentračního tábora Osvětim – Březinka. Odjeli tam hned prvním hromadným transportem našich Romů v březnu 1943. Malá Anička, která se manželům Gáborovým narodila v České a bylo jí teprve přes rok, nevydržela ve zdejším nechvalně proslulém cikánském táboře ani tři týdny. Čtyřletý František ji brzy následoval. Kdy umřel Ládík (Vladimír) přesně nevíme, ale jako osmiletý chlapec ani on neměl šanci na přežití – na práci v jiném snesitelnějším lágru byl moc malý. Pravděpodobně zemřel na podvýživu nebo některou z infekčních chorob, které se tam nekontrolovatelně šířily. V určitých fázích se mrtví už ani nezapisovali. Tak dopadl jeho vysněný „výlet“. Jeho maminka Eva tu v nelidských podmínkách přežila až do 29. 12. 1943, tedy tři čtvrtě roku. I kdyby se to ale chlapci také podařilo, po její smrti už měl jen minimální naději, která definitivně skončila zplynováním všech zbylých obyvatel cikánského tábora v srpnu 1944.

Je to zvláštní, taková zapomenutá historie. Nebýt paní Květy, téměř nic o ní nevíme, v obecní kronice není o tragédii zmínky. Pročítala jsem kroniku obecné školy v Lelekovicích, zda ta odchod svého žáka do lágru nezachytila. Jenže pan řídící tehdy musel referovat o jiných záležitostech než o zmizení malého cikánského chlapce; třeba o oslavách narozenin Adolfa Hitlera…

Podobně zmizela celá cikánská osada u nedalekého Čebína. Celkem asi 38 lidí, po kterých se slehla zem. V knížce o Čebíně žádná zmínka, na obecních stránkách jsem také nic nenašla… I tady byli Romové na práci, kopali „Hitlerovu“ dálnici. Jak přituhovalo, odsunuli je do tábora v Hodoníně u Kunštátu, kde opět kopali silnici (č. 19, dodnes po ní jezdíme). Ty, co přežili zdejší bídné podmínky, opět vypravili na cestu s odstrašující cílovou stanicí Osvětim – Březinka. Prý byl ten odjezd strašný, naříkali, už dobře věděli, kam je vezou. Romové se nevzdávali života rezignovaně, sám velitel lágru Rudolf Höss si prý stěžoval, že likvidovat cikány bylo mnohem obtížnější než Židy…

Tipy na procházku

Obůrky–Třeštěnec

V Čebíně sice památník zmizelým Romům nenajdeme, snad i proto, že všichni tu byli „doma“ jen velice krátko (a co si budeme nalhávat, bez drobných krádeží a neshod s místními se to neobešlo), přesto bych vás dnes chtěla pozvat na místo, které jejich památku připomíná. A k cikánské nespoutané duši se hodí mnohem víc, než nějaký oficiální pomník. Stejně tehdy tábořili ve svých vozech až za dědinou. Nedokončená dálnice, pro kterou tu upravovali terén, se totiž postupem času proměnila v unikátní kousek přírody. Právě v letním období zde rozkvétá množství vzácných orchidejí, které stojí za to vidět. Prstnatec pleťový vykvétá na přelomu května a června, o měsíc později kruštík bahenní a pětiprstka hustokvětá… Kvůli nim zde také byla vyhlášena přírodní rezervace s názvem Obůrky-Třeštěnec. Najdete ji hned u silnice na Tišnov,

Prstnatec pleťový, kvetoucí na nedokončené dálnici

naproti odbočky na Moravské Knínice. Autem se dá zajet až k rezervaci, ale není to příliš bezpečné místo na vyjíždění. Zezadu také vede polní cesta, která odbočuje ze spojnice Čebín (vodojem) – Kuřim (Srpek). I po ní se dá přiblížit autem, ale cesta je docela hrbatá. Lepší je asi vydat se pěšky a spojit to třeba s procházku na Zlobici, to už je pořádný výlet. Místo je to utěšené, za pěkného letního dne skoro připomíná kousek rajské zahrady, a cikánský tábor s kupou dětí si tu snadno můžeme představit. Takže ani nevadí, že v Čebíně není kam položit kytičku na památku zmizelých, tady jich vykvétají stovky, a jakých.

Četnická stanice Kuřim

Zprávy o čebínských Romech se zachovaly v četnických hlášeních (jsou zahrnuty v knize Zpráva o zapomenutých sousedstvích), bez nich bychom dnes téměř nic nevěděli. Četníkům tehdy totiž připadla nevděčná úloha prosazovat diskriminační říšská opatření a sepisovat seznamy. A tak není od věci spojit vycházku k přírodní rezervaci také s návštěvou četnické stanice v Kuřimi. Tam se ovšem zaměřili na šťastnější období četnické historie, vymezené roky 1929 – 1938. A vzali to opravdu z gruntu.

Nejprve prý chlapi hledali jen nějaké útočiště, vlastní klubovnu, kde by se mohli věnovat svému koníčku. Zbořenisko naproti kostelu vypadalo, že by se při troše dobré vůle dalo jako takové zázemí využít. Domluvili se s paní majitelkou, která byla ráda, že po éře bezdomovců tu bude někdo, kdo se o starý rodinný grunt bude starat. Tehdy asi nikdo netušil, jak dokonalá proměna ho čeká. Ale obrovské množství vynaložené práce stálo za to. Stáří domu (150 let) přispívá k autentické atmosféře, která na vás dýchne hned při vstupu do četnické stanice. Jen pro upřesnění, ve skutečnosti na této adrese stanice nikdy nebyla. Ale klidně být moh-

Četnickou stanici navštívili i senioři KLASu

la, v Kuřimi vystřídali četníci postupně hned 8 pronájmů, vlastní budovu neměli.

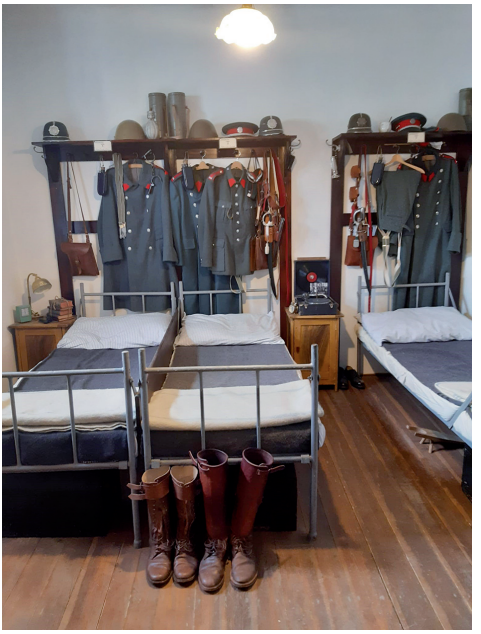

Dnes zde najdete ubytovací pokojík četníků (na kuřimské stanici sloužívali čtyři, včetně velitele), přijímací kancelář a za ní hlavní místnost, ve které úřadoval velitel stanice, dnes štábní strážmistr Aleš Medek. Abyste totiž měli jasno: nevstupujete do muzea, ale do fungující četnické stanice, kde nic není jen naoko. Místo figurín jsou tu živí četníci v uniformách, kteří normálně drží služby, chodí na obchůzky, věnují se denní práci – a jen tak mezi ní se vás ujmou a provedou vás po svém království.

Vše je funkční, slouží svému účelu, četnická stanice je plně vybavená. Nefunguje pod žádným muzeem, nezastřešuje ji žádná instituce, chlapi si ji vedou po svém a rozdíl s klasickými ospalými expozicemi je znát. Nemusíte mít strach, že na vás po pár minutách padne deka a začnou se vám klížit oči, vše si můžete ohmatat, vyzkoušet… a kdyby přece, můžete se prý natáhnout přímo v četnické posteli. Taková otevřenost návštěvníkům ovšem nic neubírá na kvalitě exponátům, najde se zde spousta vzácných kousků: na své si tu přijdou milovníci zbraní, uniforem, archiválií, ale i všemožných historických předmětů a kuriozit, nábytku a kamen, dopravních prostředků (stanice má svůj motocykl a kolo)… I hospodyňky potěší své oko pohledem na koutek s nádobím nebo umně vymalovaný strop (originál práce italského válečného zajatce z r. 1916). Ostatně ke každé stanici prý jedna taková hospodyně patřila. Když mi ale můj průvodce vyloží, že podle předpisů musela být škaredá a stará (tváří se, že mě netahá za nos), už se nedivím, že dnes na četnické stanici chybí – my jsme tu přece v okolí všechny krásné!

A co Andělka?, napadne asi leckoho. Pochopitelně si na takovém místě nelze nevzpomenout na seriál Četnické humoresky (a volné pokračování Četníci z Luhačovic). No prý se to nařízení zas tak moc nedodržovalo, a navíc se v seriálu najde řada nepřesností, které sice běžný divák nezaregistruje, ale

Držet službu pod dohledem Františka Muzikáře, alias Karla Arazíma (na obrázku nad dveřmi), zavazuje

znalci vědí. Jenže v seriálu jde přece hlavně o příběh. Kuřimáci jsou s jeho protagonisty ve spojení, Zdeněk Junák už odsud vysílal svůj rozhlasový pořad, originální cedulka seriálovou stanici připomíná, místo už láká i filmaře… Spojení kuřimské četnické stanice se seriálem je ale mnohem hlubší, než by se mohlo zdát. Byl to totiž právě dlouholetý kuřimský štábní strážmistr František Muzikář, který se stal předlohou pro roli velitele pátračky Arazíma – Tomáše Töpfera! František Muzikář prý byl neobyčejně schopný četník, úspěšný v pátrací práci, proto časem z Kuřimi odešel; povýšil na pátračku do Brna, kde rovněž slavil úspěchy. Ale v Kuřimi se proslavil i jinak: když se před časem jedné téměř stoleté místní pamětnice zeptali, jestli si ho vybavuje, vyhrkla hned: *Jé, jakpak by né, ten byl strašně na ženský!*

Rodina pana Muzikáře v Kuřimi stále žije, potomci věnovali stanici kufřík s jeho četnickou výbavou – a světe div se, uniforma i boty padly současnému štábnímu strážmistrovi Aleši Medkovi jako ulité. Je to jen náhoda? Každopádně takových zvláštních náhod zažili kuřimští četníci už víc, třeba když otevřeli skříň, kterou jako zázrakem nechali bezdomovci bez povšimnutí (a to tam spálili kde co, zanechali ve světnici čtvrtmetrový nános sajrajtu a černočerné stěny). Ve skříni byl uchovaný originální kuřimský kroj v mužském i ženském provedení, a k tomu ještě dětský sokolský úbor! Vše převzalo muzeum na zámku (bohužel do depozitáře), město se díky tomuto nálezu chystá obnovit tradici původního oděvu, takže na hodech v Kuřimi bychom měli časem vidět kroje, jaké se tu po staletí nosily.

Lidé si už stanici stačili oblíbit, zastavují se zde nejen na návštěvu, ale i s dárky, které jí chtějí věnovat. Staré věci po dědečcích a babičkách, které se povalují

na půdě, je líto je vyhodit, ale co s nimi? Tady budou dobře sloužit, radost mají obdarovaní i dárci.

Pokud ve vás četnická stanice vzbudila zvědavost, chcete se dozvědět víc a prohlédnout si ji sami, vydejte se sem nejlépe o víkendu, kdy zde četníky pravidelně zastihnete (jindy je lepší telefonicky se domluvit).

Legionáři a Legiovlak

A když už jsme u těch kuřimských pamětihodností, ještě jedna perlička. Zaujala mě v knížce Vzpomínky na starý Kuřím od Milana Mrkose a k prvorepublikovému období se také váže. Vlastně i k četnické tématice, neboť četníci se často rekrutovali z řad legionářů. Ti měli za sebou několik let výcviku přímo v boji, se zbraní zacházeli s naprostou samozřejmostí, navíc v nové republice byli právě oni jakýmisi národními vzory a četník, to byla tehdy autorita. Takže spojení legionáři – četníci fungovalo dobře. Nevím, jakou službu získal po návratu prastrýc pana Mrkose, legionář František Macháček, který se před válkou učil knihařem. Zato se ze vzpomínek dozvídáme, jaký kuriózní suvenýr si s sebou z Ruska přivezl – živé medvídě! Pan Macháček se asi k četníkům nedal, protože se svým medvědem, kterého si pěkně vycvičil, obcházel poutě, a to by mu asi nadřízení u četnictva nestrpěli. No co, třeba mu to pěkně vynášelo. Dost možná také zacházel s medvědem k nám do České, protože ačkoli byl František Macháček Kuřimák (narozený ovšem v Třebíči), byl spřízněný s „našimi“ Cecavovými. Jeho ovdovělá matka si totiž vzala Jana Cecavu, rovněž vdovce, který dlouhá léta dělal drážního strážníka u nás v Cinsendorfu a narodilo se mu tu několik dětí. S novou rodinou se pak usadil v Kuřimi, ale jeho vyženěný syn František se jistě nevlastním sourozencům přišel pochlubit s kousky, které svého medvěda naučil.

Jenže jak medvěd rostl, začal být nebezpečný, dokonce zranil souseda, takže ho pan Macháček musel nechat utratit.

Kdo ví, snad se i o tomto incidentu zachoval záznam v kuřimské staniční knize. Pan štábní ji o volných chvílích krasopisně přepisuje, takže až tam příště zavítám, musím se zeptat.

A na závěr ještě dobrá zpráva pro všechny zájemce o legionářskou tematiku: na vlakovém nádraží v Kuřimi zakotví 12. – 17. 7. Legiovlak, takže budeme mít jedinečnou příležitost podívat se na živobytí legionářů pěkně zblízka.

Daniela a Milan Hruškovi

Vlevo strýc Macháček s medvědem. Škoda, že fotografie z knihy Vzpomínek na starý Kuřím není příliš kvalitní, i tak ovšem vidíme, jaký už byl medvěd chlapák.

V nové obsáhlé knize Legionáři z Kuřimi bohužel pan Macháček z nějakého důvodu není a ani na pěkně vedených stránkách Memoria Kuřim jsem fotku v lepším provedení nenašla. Vpravo Cecavova strážní budka. Fotografie s komentářem z lelekovických webových stránek

Zpravodaj obce Česká. Ev. č. MK ČR E 21297. Neprodejné! Vydává OÚ Česká nákladem 460 výtisků. Připomínky a podněty: e-mail hruskadada@seznam.cz nebo tel. 605 121 428 (D. Hrušková) nebo doručte na OÚ Česká. Redakční úpravy vyhrazeny. Za dodané hotové plakáty odpovídají autoři.

Uzávěrka dalšího čísla: 15. září 2022